

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: **B. F.**

Cím: **A plébániatemplom titka**

Forrás: **Uilág**

Opp. (Hely) **1918** (Idő) **11** (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy **726.5**

Hely **Belvárosi templom**

Idő **11/19**

Személy

A plébániatemplom titka

Séta a belvárosi katakombákban

A Közmunkák Tanácsának városrendezési programjában a belvárosi plébánia-templom régóta vajdó lebontása kardinális pontként szerepel. Könyörtelen és rendszertelen városszabályozásunknak tehát újabb áldozata lesz, mely közel *hét évszázados műemléktől* fogja megfosztani építészeti nevezetességeiben amugy sem gazdag fővárosunkat. A főváros mérnöki irodájában már évek óta készen állnak a tervek a belvárosi plébánia-templom lebontására s ezzel kapcsolatosan a Városház-tér, Eskü-ut és Petőfi-tér régóta huzódó szabályozása is üllőre fog jutni. Így jutott ismét az aktualitás homlokterébe a belvárosi plébánia-templom, melynek pincéjében kevesek által ismert, *igen sok szép műelékre és nagyon sok, falba épített sirra találtunk*. A belvárosi plébánia-templom katakombái érdekes és exotikus nevezetességei lehetnének fővárosunknak . . .

Mint hajdan, a római keresztényüldözések idejében, az új hitvallás követői a város végén épített katakombákban, úgy az egykoru féligyvezések szerint a belvárosi plébánia-templom szüksikátoru katakombái voltak évszázadokon keresztül a pesti polgárok legbiztosabb menedékhelyei bármiféle támadás ellenében. A török uralom alatt kezdtek ide temetkezni a jobbmodu pesti polgárok, a plébánia papjai, a város nemesei . . . Ezt a szerepét a plébánia-templom pincéje még a tizenkettedik század második felében is megtartotta s még a hetvenes években is temetkeztek ide őseiknek kegyeletes és a hagyományhoz ragaszkodó utódai. Az Árpádház-beli királyok uralkodása alatt, *III. István királyunk* korában taláink először említést a „pesti plébánia templomának“ létezéséről. Teljesen helytálló tehát az a feltevés, hogy a most lerombolásra kerülő belvárosi plébánia-templom *hét-százéves műemléktől fosztja meg Magyarországot*. A XVII. század végéig azonban csak a ma létező templom főhajójának *kingró apsisa* volt meg s a kápolna kö-

rül, amint ez akkoriban szokásos volt, körös-körül, temető terült el. Ennek a temetőnek a maradványait meg is találták néhány évvel ezelőtt, midőn a kegyesrendiek városháztéri új épületének fundamentumát ásták. Akkoriban gurigáztak emberi koponyákkal s harcoltak lábszársontokkal a Kötő-utca és Petőfi-tér serdülő ifjai.

A belvárosi plébánia-templom már magában is érdekesség, berendezésének minden darabja értékes régiségszámba megy, de ugyszólván *szencziós a pincéje*, amelyben a XVIII. és XIX. századból származó sirok egész tömege van a *falba építve*. A templom katakombáiba csak egy lejáratt vezet, az utca felől, kétszárnyau, nehéz vasajtón keresztül. A vasajtón át jutunk a pince előcsarnokába, hol még három ajtó maradványát s egy szépen esztergályozott, faragott lépcsőkorlát részletét találjuk. Innen huszfokos, rozoga lépcső vezet le a kriptákhoz . . . A falon köröskörül márványtáblák jelzik a beépített koporsók helyét. Német, latin és elvettve-magyar felirások adnak számot az ott nyugvók családi viszonyairól . . .

Mindjárt a katakombák folyosójának elején találjuk gróf *Vécsey* Károly tábornok feleségének sírját. Közel száz esztendeje nyugszik itt a szabadsághős felesége. Sírja a bejáratnál szemben lévő sarkon van. Mellette a falon, nagybetűs felírás: „*Gräfin Vécsey*“. A porlepte, penészszel borított márványtábláról pedig a következő latin sorokat olvassuk le: „Comitissa *Amalia Vécsey*, nata de *Colson*, obiit Pestini, 4. Februarii 1826“. Ezután következik a katakombák egyik legrégebb sírja, mely a báró *Orczy*-család egyik fiatalon elhunyt sarjának hamvait őrzi. A gyertya halvány világánál csak nagynehezen tudjuk kibetűzni a sír verses feliratát:

„Itt fekszik az *Orczy*ak egyik csemetéje *István*, szüleinek gyönyörű reménye. Tíz esztendőn felül kilencet számlála, Midőn elérkezett szomorú halála. Nyugszik ugyan hamva e kised hajlékban. De lelke vigádoz mennyei karokban“ . . .

— Obiit Pestini anno 1781. 8. Dez. —

A többi sír felirata már szűkebbszayu és sokkal elmosódottabb. Gróf *Keglevich* Ádámné „tsil-lagkeresztes hölgy“ holtteteme *Eötvös* József „királyi hétszemélynök“ feleségének porai mellett hamvad. A templom egész pincéjének valamennyi falát koporsók töltötték be, de — mint jó emlékezőtehetségű, öreg vezetőnk elárulja — husz-huszonöt évvel ezelőtt sokat elvittek a katakombákból. Azóta azonban feledésbe merültek a belvárosi plébánia-templom pince-sírjai.

Illetékes helyen azt az információt kaptuk, hogy a katakombákban van még egy egészen rejtett, teljesen befalazott része, az ugynevezett „nagy sírboltok“, melynek koporsói az ismerteknél jóval régiebbek lehetnek. A nagy sírboltról azonban konkrét alapon nyugvó tudomása nincsen sem a plébánia-hivatalnak, sem a székesfővárosnak. Nekünk sem sikerült többet megtudni, minthogy minden valószínűség szerint még az Árpádház-beli királyaink korából valók az elegendig ismeretlen sírjai a plébánia-templom pincéjének. Mintegy tíz évvel ezelőtt a székesfőváros kezdett ugyan ásatásokat a „nagy sírbolt“ felderítésére, de ezeket a munkálatokat sürgősen abba kellett hagyni, — összeomlással fenyegetett a templom rozoga épülete.

Ilymódon tehát csak a belvárosi plébánia-templom közeli lebontása után fog napfényre kerülni a budapesti katakombák „nagy sírboltjának“ elegendig ismeretlen és titokzatos tartalma, mely nemcsak sok meglepetéssel fog szolgálni az archaologia iránt érdeklődőknek, hanem végre is fényt fog deríteni a belvárosi plébánia-templom titkaira . . .

B. F.